

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . 1.70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserti:
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 18 v
 za dvakrat . . . . . " 15 "
 za trikrat . . . . . " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zabavne, osmrtnice itd.:
 enostolpna pettivrsta po 23 vin.
Poslano:
 enostolpna pettivrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvemeli ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vesni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma so ne-
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 pošne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Oklic.

Na vse mogoče načine si občinstvo v sedanjem času prizadeva, da bi z dejanskimi in požrtvovalnimi dokazi svoje ljubezni in skrbnega sočustvovanja omililo vojskine trdote. Za oskrbo ranjenih in bolnih pripadnikov vojske skrbe družba Rdečega križa in za ostale družine v vojni se nahajajočih krajni pomožni odbori in vojni pomožni urad, ki so se v tem oziru že z največjim uspehom obrnili na požrtvovalnost občinstva.

Dolžnost človeške ljubezni in hvaležnosti pa je, da se spominjamo tudi v vojski se nahajajočih hrabrih branilcev domovine in tudi tem svojo skrb posvečamo.

Ta plemeniti namen si je za svoj cilj postavil pri c. in kr. vojnem ministrstvu ustanovljeni vojni oskrbovalni urad.

Dasi je avstrijski vojak od vojaške uprave prav izvrstno opravljen, oblečen ter s hrano preskrbljen, vendar pa naj mu praktična darila donajajo dobrodošle pozdrave iz domovine.

Skoraj vsakdo izmed nas zaostalih ima med v vojni se nahajajočimi bližnje sorodnike, prijatelje in znance, katerim bi rad napornosti in težkoče vojnega življenja olajšal. Nanje naj misli in pri tem tudi onih ne pozabi, ki so sami na svetu ter nimajo pričakovati daril ljubezni od doma.

Podpisani se torej obračate na občinstvo z iskreno prošnjo, da naj se jima v

svrhu obdarovanja v vojski se nahajajočih vojakov pošlje darila, bodisi v denarju, za katerega se bodo darila nakupila, bodisi v naturalijah. Vsakdo naj pri tem plemenitem delu po svoji moči pomaga. Vsak tudi najmanjši dar se bode porabil.

Kot darove v naturalijah se želi: čaj, čokolada (kola), kakao, sladkor (sladkorčki), suho pecivo (cakes, prepečenec, lect itd.), trdi sir (primsen-sir v zaprtih posodah), prekajeno meso (to v pozni jeseni in pozimi), sardine, salami in suhe klobase, presušeno sadje, kompoti, marmelade, če mogoče v lesenih zabojčkih, orehi in kostanj, zdravilna vina, rum, mineralne vode, sadne soke, smodke, cigarete, tobak za kajenje in za zvečenje, cevčice za smodke in cigarete iz lesa ali papirja, žepni noži, praktična užijala, pipe za tobak, jedilno orodje, milo in milnatil listki, termosteklenice, svinčniki, pisalni papir, krpe za noge iz ovčje volne, nogavice, nočne čepice (cevkaste snežne oglavnice), jopiči vseh vrst, ovratne rute vseh vrst, zapestniki (približno 10 cm dolgi), ušesniki, volnene rokavice, kukala in buzole.

Vrhna obleka mora biti sive barve. Darila v naturalijah gori omenjenih vrst naj se blagovoli oddati v deželnem dvorcu. Darila v denarju naj se z označbo »za vojni oskrbovalni urad« pošljejo deželnemu predsedništvu.

V Ljubljani, 13. septembra 1914.

Karla baronica Schwarz.

Bogomila Šusteršič.

Zaključek tridnevne druge bitke pri Lvovu. — Naši ujeli 10.000 Rusov. — Vsled velikanske sovražne premoči se je naša armada zbrala na ugodni točki, da se pripravi za nadaljne boje. — Sijajni nastop III. vojnega zbora. — Vsi hvalijo urle slovenske vojake. — Boji za sedaj ustavljeni.

Dunaj, 13. septembra. (Kor. urad.) Uradno se poroča:

V bitki pri Lvovu se je posrečilo pri in južno od grodeške ceste postavljenim našim četam po tridnevni težki boji potisniti sovražnika nazaj in zajeti 10.000 Rusov ter mnogo topov.

Teža uspeha pa ni bilo mogoče izkoristiti, ker je naše severno krilo pri Ravaruski ogroženo od velikanske sovražne premoči in ker prodirajo nove ruske čete tako proti armadi generala Dankla, kakor tudi v ozemlje med to armado in med lvovskim bojnim poljem.

Vsled zelo velike sovražne premoči je bilo potrebno naše, že tri tedne neprestano hrabro se bojujoče armade zbrati na ugodni točki in jih pripraviti za nadaljne operacije.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höffern, generalmajor.

× × ×

IZ ZADNIH BOJEV PRI LVOVU.

Dunaj, 13. septembra. O zadnjih tridnevni bojih pri Lvovu se poroča: Ruske čete, ki so došle od Lvova, so morale skozi nek gozd. Najprej je prišlo do hude bitke z artiljerijo v oddaljenosti 15 km. V Lvov, kjer so zopet odprte trgovine in gre zopet vse po starem, se je slišalo gromenje topov. Naši artiljeriji se je posrečilo na več krajih zažgati gozd. Naši pehoti so se ruske čete približale na 1200 korakov, nakar se je vnela huda bitka s puškami, v kateri se vsled dima ni nič videlo; samo streljanje se je čulo. Ponoči so se pa naše alpske čete odločile za juriš in z gromovitimi hura-klici navalile sovražnika, ki je prišel iz gozda, ter ga vrgle nazaj. Pri tej priliki je bilo ujetih 1600 Rusov. Rusi dobivajo vedno nova ojačenja.

Poročila „Slovencu“ iz glavnega vojnega poročevalskega stana o zadnjih bojih na severu.

(Uradno od poveljnika glavnega vojnega poročevalskega stana polkovnika Höhna cenzurirano in dovoljeno.)

BOJI SO USTAVLJENI. — NAŠE ČETE SE ZBIRAJO. — VELIKANSKA RUSKA PREMOČ IN NEPOPISNA HRABROST NAŠIH VOJAKOV.

Vojni poročevalski stan, 13. septembra. (Brzojavka našega vojnega poročevalca.) Ko se je naša lvovska skupina umaknila v okolico Grodeka in se tam zbrala, je zavzela v ponedeljek pri grodeški glavni cesti, 2 km od Lvova, ofenzivo in s tem pričela drugo bitko pri Lvovu.

Medtem ko je ofenziva na jugu napredovala, se je zbrala proti armadi generala Dankla pri Lublinu velikanska ruska premoč, enako tudi proti armadi Auffenberga pri Ravaruski, kamor se je obrnila glavna sila ruske armade.

S tem je bilo naše severno krilo ogroženo in naša ofenziva pri Grodeku, ki je pokazala že lepe uspehe, zadržana.

Boji so ustavljeni. Naše čete se zbirajo. Rezultatov še ni mogoče pregledati.

Ruska premoč šteje mnogo divizij po 16 bataljonov z artiljerijo, ki ima kolosalne zaloge municije. Ruske čete dobivajo že vedno ojačenja. Naše čete imajo vtisek, da stopi na mesto, kjer je bilo postreljenih 10 Rusov, 20 drugih. Kljub temu se drže čudovito hrabro in opravljajo dela, ki skoro niso v človeških močeh.

Tretji kor ima znatne izgube, vendar se drži naravnost sijajno. Naš položaj ni rožnat, pa tudi ne obupen, ker je mogoča dobra defenziva.

HRABRI SLOVENSKI VOJAKI.

Vojni poročevalski stan, 13. septembra. (Brzojavka našega vojnega poročevalca.) V veliki bitki pri Lvovu so se naše čete, med temi tudi naš tretji kor, po tridnevni neprestanih bojih bojevale z brezprimerno požrtvovalnostjo. Vojni poročevalci, ki so bili navzoči pri bojih, so polni hvale o naših rojakih.

× × ×

Grodek leži ob železniški progi, ki pelje iz Lvova proti Przemyslu, kakih 20 kilometrov jugozahodno od Lvova. Okoli Grodeka je več jezer. V brzojavki je omenjeno, da so avstrijske čete 2 km od Lvova pričele z ofenzivo. Mogoče je v brzojavki pomota, mogoče je pa tudi, da so naše čete prišle že tako blizu Lvova. Ves svet se čudi naši hrabri armadi, ki ne omaga proti tako velikanski premoči Rusov. Kakih 50 km severno od Grodeka in ravno toliko severo-zahodno od Lvova blizu ruske meje leži Ravaruska, kjer se je borila Auffenbergova armada. Brzojavke našega vojnega poročevalca pravi, da je bila ta armada ogrožena, ker so Rusi z velikansko silo vdrli na ozemlje med Ravarusko in Lvovom. Vsled tega ni bilo mogoče izkoristiti uspehov, ki jih je dosegla naša ofenziva pri Lvovu.

× × ×

HRABROST NAŠEGA PRESTOLONASLEDNIKA.

Zagreb, 14. (Kor. urad) Listi z navdušenjem beležijo prestolonaslednikovo udeležbo v bitki na vojni črti. »Jutarnji list« piše: Mladi Habsburžan, ljubljene vseh, ki ga poznajo, upanje naše srečne bodočnosti, naš prihodnji kralj je prvič pograbil za meč. Vroče želje in molitve vseh bodočih njegovih podanikov spremljajo mladega princa,

LISTEK.

Iz vojnega poročevalskega stana. (Izvirno pismo »Slovencu«.)

8. septembra 1914.

Krog 5. septembra je na vzhodnem vojnem prizorišču nastopil mir, ako se sme tako imenovati prehodno stanje, ki navadno nastopi po dolgih bitkah. To je čas, ki se porabi za nadomestjenje municije, za odpravo ranjencev, za pokop mrtvih, za ureditev čet in za prireditve novih sil iz domače dežele. Pravzaprav je to le »bojna tihota«, ne mir; seveda se stik s sovražnikom vedno vzdržuje, predstraže morajo svojo službo dalje vršiti in ondi seveda ni nobenega miru. Glavne sile armad pa se pripravljajo k novim velikim bitkam, ki se morajo seveda več dni pripravljati, ker se ogromnih daljav, ki jih je treba zmagati ob eventualnih premikanjih, ne more v par urah prekoračiti. Naši bralci naj si le napravijo merilo, naj preračunajo daljave in potem določijo dobo marša: 25 km na dan (povprečno) je že prav lep uspeh. Če je treba se napravi tudi več; toda nobenemu poveljniku ne bo padlo v glavo, da bi brez največje sile takoj

peljal v boj svoje od hoje izmučene in izdelane čete, in to v boj, ki lahko traja cel teden, od katerega je veliko odvisno.

V številnih bojih, manjih in večjih, so naši vojaki spoznali sovražnika in marsikatera pravljica, ki se je čisto neopravičeno razvijala o Rusih, se je izkazala kot puhla izmišljotina. Danes vemo vsi, da ruska artiljerija ne strelja tako slabo, kakor bi se bilo dalo sklepati iz pripovedovanj različnih oseb, ranjencev in drugih. To so bili posamezni slučajji, iz katerih se ne sme delati splošno veljavnih zaključkov. Zvedeli so se slučajji, ko je ruska artiljerija koj s prvimi salvami zadela v polno med naše čete. Ravno tako ruski infanterist ni tisti strahopetnež, kakor se splošno slika. Kozaki se vsekako radi umikajo, toda to je njihova posebna taktika; kadar kozaške sotnije — tako namreč navadno nastopajo in ne v posameznih patrolah — umikajo, ni vselej lahko dognati, ali je to posledica strahopetnosti ali pa le taktika.

Pred nekaterimi dnevi so nam očividci prinesli zanesljiva poročila o ruskih ranjencih, ki jih v naslednjem podajam (primerjaj brzojavko »N. Fr. Presse«!):

Ranjeni Rusi, večinoma mladi ljudje, torej očitno linijski vojaki,

napravljajo jako dober vtis; to nikakor niso oni strašni bav-bavi, kakor si jih je vajena predstavljati prevroča fantazija. Mirno leže na debelo natreseni slami in so s strežbo, ki se jim nudi, zelo zadovoljni.

Tudi Sibirci in Kavkazijci so med njimi, dokaz, da je Rusija najbrže že moka mobilizirala pod pretezo, da se vpklicujejo rezervisti. (To je približno tedaj, ko se je vnel gospodarski boj med Rusijo in Nemčijo. Kavkazijci so baje zelo plahi; zaenkrat se sicer ničesar ne boje, pač pa jih skrbi, kaj bo z njim po vojni, ko ozdravijo. Njihove monture so jako dobro napravljene iz močnega debelega blaga in njihovi čevlji so vljud dolgim maršem, ki so jih napravili, v izbornem stanju. Srajc ne nosijo, ker se baje bluza na golem telesu bolj greje (?).

Ravno tako zanimive stvari se nam pripovedujejo o ruskih vjetnikih. Častniki izgledajo jako inteligentno in v kolikor so izšli iz junkerske šole, se obnašajo skoro kakor gigerli. So ljudje, ki komaj vrnejo pozdrav; naši častniki, ki so jih videli, so smatrali to za plahost. Tega pa ne morem prav verjeti; ruski junkerji niso po tem, da bi kazali plahost, bo že nekaj drugega. Častniki pa, ki so izšli iz moštva, so malo bolj robati ljudje.

Med ranjenci je veliko Poljakov, 5 do 6 odstotkov; ti so zelo zadovoljni, da so pri nas.

Ranjena so časih jako čudna. Tako nam poročajo o nekem častniku, ki ga je zadela krogla v trenotku, ko je gledal skozi kukalo. Ena in ista krogla mu je prodrila levo roko, prsi in desno roko! V par dneh bo zdrav. Izpovedbe ranjencev (ki ste jih že priobčili), da ruska infanterijska krogla komaj zapusti kako sled za seboj (razen če zadene v glavo ali v srce), so neresnične; ravno tako je tudi res, da se šrapnelske rané skoro vselej gnoje.

Z avstrijskimi vojnimi vjetniki Rusi v splošnem lepo ravnaajo; seveda ne skrbe zanje s preveliko ljubeznijo, toda tudi zlega jim nihče ne stori. Oskrbna ni prav posebna kakor sta dva zdravnika pripovedovala našim častnikom; ta dva gospoda sta bila šest dni v ruskem vjetništvu. Še nekaj: Navedena zdravnika sta pravila, kakim nevarnostim so izpostavljeni lazareti v ognju. Znano je, da lazareti in obvezovališča niso posebno oddaljena od ognja. Nesrečen slučaj je hotel, da se je ena baterija postavila tik ob lazaretu in Rusi so jo seveda točno obstreljevali. Kljub nevarnosti sta zdravnik mirno delala naprej, dokler niso prišli Rusi in ju vjeli. Po osvoboditvi sta

o katerem vsi vemo, da pomenja ravno zdaj njegova sreča srečo nas vseh.

NEMSKI LISTI O HRABROSTI NAŠE ARMADE PRI LVOVU.

Berolin, 14. septembra. (Kor. urad.) »Lokalanzeiger« piše: Četudi ni bilo moč goče v tritedenskih bojih velikanske ruske premoči nazaj vreči in je ostal boj neodločen, je vendar avstrijska armada dosegla veliko moralno zmago. Hrabrost avstrijske armade je občudovanja vredna in mi smo ponosni na junaško delo takega vojnega tovariša, ki je s takim občudovanja vrednim junaštvom tako grozljivemu sovražniku nazaj držal.

NEMŠKA POHVALA NAŠI ARMADI.

Berolin, 14. sept. (Kor. ur.) »Kreuzzeitung« piše: Naši zavezniki stoje na jugovzhodu pred tako nalogo, kakršne še svetovna povestnika ni naložila nobeni armadi. List naglašja, da stoji nasproti avstroogrskim četam močna, številnejša armada, ki jo tvorijo elitne čete ruske armade in opozori na prostrano operacijsko fronto. List končno izjavlja, da upravičuje sijajno vodstvo in izborna zadržanja avstro-ogrskemu armade in nenavadno izpopolnjena tehnika njenega orožja do najboljših pričakovanih.

DUNAJ MOLJI ZA SREČEN IZID VOJSKE.

Dunaj, 14. sept. (Kor. urad.) Včeraj je bilo v vseh župnih in samostanskih cerkvah izpostavljeno od 8. zjutraj, do 7. zvečer Najsvetejše. Cerkve so bile cel dan polne pobožnih vernikov, ki so pobožno molili za srečen izid vojske. Vstolnici sv. Štefana je daroval sv. mašo knez nadškof kar. dr. Piffli. Zvečer se je končala pobožnost z rožnim vencem in z lavretanskimi litanijami.

Krvavi boji proti Rusom.

Sotrudnik izdajateljstva »Glosu Narodu« opisuje krvave boje proti Rusom sledeče: Naš bataljon se je nekaj dni po mobilizaciji ustavil kot posadka v Oswincinu. Mestno prebivalstvo nas je sprejelo z nenavadno prisrčnostjo. Zal nam je bilo v resnici zapustiti ta starodavni sedež Pijastov, katerega prebivalci so nas pri odhodu obdarovali z obilico cvetja, sladkarij, cigaret.

Vsedli smo se v pripravljene vlake in se v nezasišano počasnem tempu odpeljali proti vzhodu.

Kdor se še ni vozil s takozvanim vojaškim vlakom, nima pojma, kako se vleče. To počasnost narekujejo sicer varnostni oziri, ali ni nič manj pusto in dolgočasno za potujoče, zlasti v vročih dneh.

Konečno smo se pripeljali v Sendziszow. — Tu je naš polk zapustil zaduhle vozove in začel se je pohod proti severu. Prva dobrota je bila, da smo mogli raztegniti otrpnele noge in se oddahniti v svežem zraku. Šli smo hitro, petje se je razlegalo kar naprej, a nada, da srečamo skoro sovražnika, nam je dajala poguma in budila fantazijo.

Vendar pa naš pohod proti meji Kongresovski nikakor ni bil ugoden. Globok pesek je povzročal silno oviro pri maršu, vrhu tega ta grozna vročina!

Toda vsaka reč ima konec, končal se je srečno tudi ta mučni šestdnevni marš. Prekoračili smo mejo Kongresovke v kraju, imenovanem Črni Log, in stopili na prostor, kjer smo se nadejali vsak trenutek sovražnika. To nas je poživilo, dobri dovtipi so se ponovili, marširali smo kakor na manevrih.

V soboto ponoči od 21. na 22. avgusta smo prišli v vas Zaklikow, in tam je sprejel naš polk »krst ognja«. Moja kompanija se je nahajala nenadoma pod ognjem ruske

artiljerije. Nekoliko šrapnelov se je razpočilo nad nami, ali na čudovit način nam niso napravili mnogo škode. Odkrito priznam, da me je obšel nemal strah, ko zaslišim nad glavo pok šrapnela, ki je raztrgal na drobne kosce mogočno bukev, stvožečo le nekaj deset korakov pred našo »švarmlinijo«. Kmalu smo začeli streljati. Sovražnik nam ni ostal na dolgu. Ni moč goče z besedami označiti tega peklenkega žvižganja, kakršnega napravljajo krogle ruskih pušk. V prvem trenutku nismo dobro vedeli, kje se skriva sovražnik. Ali kmalu smo zaznali črto Kap, in tedaj smo začeli tako silno streljati, da nismo štedili ne smodnika, ne svinca. Naši častniki so se odlikovali z dobrim zgledom. S kukali so preiskovali teren in nam kazali cilje. Ko je stotnik K. zapazil nepokoj v »švarmliniji«, se je dvignil s tal, šel naprej v toči kroglje in dejal: »Fantje, dobro merite! Glejte, hodim, a nobena kroglja me ne zadene!«

V tem se je zgodilo nekaj neprijetnega. Z desnega krila so začele grmeti ruske strojne puške. Trenutek je bil skrajno nevaren. K sreči je trajal malo časa, ker so vsi strelji padali za hrbet naše »švarmlinije«. Vrh tega je prihitela naša artiljerija in z neprekosljivo bravuro prepodila ruske strojne puške, od katerih ni niti ena ostala cela.

V prvem času, ko smo trčili na Ruse, smo slišali edino povelje: »Schiessen! Vorwärts!« Kako navdušenje je prevevalo častnike in vojake, se lahko sodi po tem, da sem videl stotnika St., ki je spravil sabljo v nožnico, zagrabil za puško ubitega vojaka in ručil dalje, da ga je bilo težko dohajati...

Ko gremo neprestano naprej, pridemo slednjic v ponedeljek, dne 24. avgusta, pred ono slavno rusko utrjeno pozicijo, kjer se je sovražnik na gričih zakopal v štirih vrstah, ležečih druga za drugo vedno višje.

Bil je silno vroč dan. Sonce je grozovito pripekalo. Rusi, skriti do vratu v globokih jarkih, so streljali večinoma v izbornih salvah. Mi nismo imeli prav nobene možnosti kritja. Nekaj časa smo skušali s svojim ognjem prisiliti Ruse do molka. Ker pa je bil naš oženj vsled izbornega kritja Rusov malo uspešen, se je vsled tega ves naš polk vrgel naprej, da bi se čim preje »z rokami« pomeril z Rusi. Ta naskok pa je bil zelo nevaren, kajti oddaljeni smo bili še najmanj 500 korakov od prvih ruskih rovov.

Kako sem prišel čez to daljavo, ne vem. — Naredila se mi je tema pred očmi in prišel sem do zavesti šele, ko sem zagledal v dobljeni prvi vrsti ruske vojake, nekateri, ki so pometali proč puške in dvignili roke, a druge, ki so bežali, kar so mogli, do prihodnje vrste jarkov. Nabadali smo in streljali Ruse brez pardona! Vendar je treba priznati, da so nekateri izmed njih drago prodali življenje. Neki sovražni stotnik, ranjen v desno roko, spusti sabljo, a z levo strelja z revolverjem in je ranil nekaj naših, in akoravno smo mu hoteli prizanesti, se ni hotel vdati, vsled česar je bil preboden z bajonetom.

Ravno ko smo naskočili naslednjo obrambno rusko črto, sem dobil strel v nogo. Imel sem občutek, kakor da bi me kdo udaril z vročim kovaškim kladivom; omahnem in padem na zemljo. Kljub grozni bolečini slišim krik: »hura!« — naši so osvojili drugo sovražno pozicijo.

Šele sedaj se je začela zame prava težava. Moja kompanija je naskakovala ruske pozicije, ostal sem sam. Šele ko je bil sovražnik pobit, zagledam pri sebi kaprola, dobrega znanca iz Krakova, ki me je hotel spraviti do najbližjega obvezovališča. A ta posel je bil silno težaven. Hoditi nisem mogel, torej me je takorekoč nosil, a ker tehtam 85 kg, si morete misliti, na kake težave je zadela njegova dobra volja.

Podrobnosti iz bitke pri Lvovu.

»Grazer Volksblatt« poročajo s severnega bojišča: Kraji severovzhodno od Lvova so skoraj čisto opustošeni. Preživljali smo se večinoma s sadjem, z racami in kokoši, ki so še okoli brskale; pekli smo jih na ražnjih. Mi nismo vedeli, čemu smo morali iti nazaj in zapustiti Lvov; zdaj nam je to jasno. Naše postojanke niso bile ugodne. Artiljerijski oženj se namreč zaradi valovitega, z gozdi zaraščenege ozemlja ni mogel razviti, sovražnik je pa v senčnih gozdih lahko skrito napadal. Rusi so mojstri v zakopanju, vidi se se le njih čepice. Njih oprava s turistovsko vrečo, spredaj dve taški za patrone in ozemlju primerna obleka, je izborna. Iz pušk streljajo 4000 korakov daleč; kroglje so znatno daljše kot naše, spredaj podolgasto pootstrene, težje kot naše, a manjše debelosti. Artiljerija našo osobito po številu prekaša. Po izdaji in ker prej premerijo daljavo, so jim naše postojanke natančno znane, tako da že njih prvi strelji natančno zadenejo. A nedosegljiva je hrabrost naših vojakov. Naši izvrstni

strelci zadenejo iz velike razdalje še čepice. Našli smo cele kupe padlih Rusov. Naše kroglice so nevarnejše, kakor ruske, ki navadno gladko proderejo. Rane se navadno v osmih dneh toliko zacelijo, da hodi lahko mož okrog, tud če je na nevarnih mestih zadet. Mrtvih je bilo naših le malo. Nevarne so le rane, zadane od šrapnelov. Znano je, da smo potisnili Ruse proti Lublinu in Holmu in jim en armadni zbor skoraj popolnoma uničili. Vzeli smo jim 160 topov in ves tren.

Rusi so pa južno od Lvova proti našim veliko slabjšim silam prodrli. Kolomeja je podrt. Rusi bodo pa zdaj vgriznili v veliko bolj trd oreh, če jih koncentrirano napademo, ker so naše sedanje postojanke veliko ugodnejše, kakor so bile prejšnje. Rusi morebiti zasledujejo načrt, da bi hitro prešli Karpate, a to bi bilo zanje usodepolno. Gorā lo naši vojniki bolj nevajeni, kakor Rusi.

Kako so rešili 1200 Lvovskih ranjencev.

Neki zdravnik piše v brnskem »Tagesbote«: S šestimi rojaki sem se nastanil v Lvovski kadetni šoli, ki je bila izpremenjena v bolnišnico. Krasni zračni prostori in obilo preskrbljene obveze in druge potreščine so jamčile za uspešno delovanje. Bolnišnica se je v naglici uredila o priliki bitk pri Krasniku in Lvovu; izprva smo imeli le dva oskrbovanca: dva ranjena Rusa. Nenadoma se je pa položaj izpremenil. Proti osmi uri zjutraj je došel kakor gorski hudournik velik transport ranjencev, ki nas je noč in dan držal na nogah. V hipu je bilo zasedenih vseh 1200 postelj — bolnišnica je bila do zadnjega prostora polna. Kdo pozna ljudstva in kdo šteje imena onih, ki so se ranjeni združili tukaj? Junaštvo teh ljudi je čudovito. Nobena poteza na obrazu, noben vzdih ali krik ne izda težkih ran.

Ko smo zdravniki opravljali svoje resno delo, je 2. septembra ob 4. uri popoldne dospela vest, da se od jugovzhoda mestu bliža sovražnik; žareči odsvit ognja in neprestano grmenje topov je potrdilo to vest in kazalo nevarni položaj. Štirje moji tovariši so dobili povelje, da gredo v Grodek, kjer se je pričakoval spopad, in samo jaz in dr. W. naj bi s 1200 ranjenci, med katerimi je bilo mnogo težkih slučajev, ostala v izpostavljeni bolnišnici. Tedaj nam je prišel na pomoč prst božji. Neki ruski aeroplan se je prikazal nad bolnišnico. Komaj so naši opazili na njem črno-rdečo zastavo, so ga začeli takoj ostro obstreljevati; aeroplan se je dvakrat preobrnil, nato pa z zadnjimi silami odplul v smeri proti sovražniku. Sedaj sem vedel, kaj nas čaka: polna bolnica, samo dva zdravnika, nobenega strežnega osebja, nobene hrane.

Takoj smo izdali povelje: »Vsi lahko ranjeni na noge in na kolodvor!« Vse je skočilo s postelj — bodisi lahko, bodisi težko ranjeni; — razne zasebne vozove smo brezobzirno ustavili in ukazali, da vozijo ranjence na kolodvor. Ostal mi je le še en bolnik v tretjem nadstropju, ki je imel pljučnico; s povzdignjenimi rokami me je prosil, da ga vzamemo seboj. Zavili smo ga v odeje in prenesli na voz. Bolnišnica je bila iz strahu pred Rusi takoj prazna. Šele sedaj sva s tovarišem mogla misliti na lastno rešitev. Bila je črna noč. Dirjala sva v prvo nadstropje in iz bolnične blagajne vzela zelo visok znesek, nato pa bežala skozi črno temo proti Grodku in bila večkrat v smrtni nevarnosti. V Grodku sva dospela do zadnjega vlaka, ki naju je v dveh in pol dneva pripeljal v Przemysl. Vso pot sva se bedno preživljala z milimi darovi; v žepih sva nosila veliko bogastvo, a sva bila vesela, ako nama je kaka kmetica ponudila kosce črne kruha. Vlaki iz Lvova so bili vsi gosto natlačeni; ubogi ljudje so morali cele brezkončne noči prebiti na hodnikih.

Iz boja slovenskih lovcev v Galiciji.

»Neue Freie Presse« poroča o boju slovenskih lovcev sledeče: Naš bataljon je ležal v neki mali vasi in je imel še s drugimi tremi pešpolki nalogo, premočne oddelke proti nam korakajočih Rusov zadržati. Dobil sem nalogo da grem z 90 lovci do določenega gozdnege roba in da opazujem od naših kornjenjskih straž ravno kar naznanjene kozake. Ležal smo dobro skriti v gozdu, ko naenkrat izstopi iz sosednjega gozda neki kozak, pazljivo ogleduje okoli sebe, nato poleti čez polje, ki se je razprostiralo med našim in sosednjim gozdom in nato mirno obstane pod nekim gozdom v naši bližini. Njemu je sledil drugi, nato tretji in ko niso nič sumljivega zapazili, se pokaže skoro oddelek kozakov, ki je štel okoli 30 mož.

Z največjo težavo sem zadrževal svoje moštvo, da niso postrelili konj pod njimi; moral sem se strogo držati povelja, da ne izdam našega prodira-

nja in da izvem, odkod prihajajo Rusi. Čez nekaj časa je kosaška patrulja odšla; poslal sem hitro bataljono poročilo. Nismo dolgo čakali spopada in sicer s četami, ki so bile precej močnejše od naših. Ali samo po številu. Posrečilo se nam je, hvala junaštvu in zaničevanju smrti našega moštva, sovražnika zadržati in mu zadati velike izgube. Z neprimernim junaštvom so šli ljudje našega bataljona, večji del Slovenci, proti sovražniku. Kljub silni utrujenosti našega moštva, so naši vedno na novo s slinim junaštvom in odločnostjo naskakovali sovražnika.

Pri našem korakanju je prišel k nam neki kmet in se ponudil za vodnika. Mi smo to ponudbo odbili, nakar je stekel v gozd in pri tem vpil nam nekaj nerazumljivega in pokazoval z roko na nas. Dosti smo videli; dva dobro pomerjena strela sta preprečila njegovo izdajalstvo. Kakopravičena je bila ta hitra sodba, to smo spoznali, ko smo se približali. Previdno preiskovanje gozda nam je pokazalo, da so v njem skriti Rusi in če bi jih mi ne odkrili in pregnali, bi nam prišli za hrbet.

Omenil sem, da je bil vsak posamezen mož pravi junak. To pa ne velja samo za aktivno moštvo, ampak tudi za častniške služe, ki o bili največ sam rezervisti. Ko smo ležali v nekem jarku, obsuti od ognja šrapnelov in pušk, je dobil moj sluga puško, da se bori kako je rekel »za kratek čas« z nami. Sluga našega stotnika, močan mož iz Predarlske, je šel s samokresom v roki zraven svojega stotnika v bojno črto, da ga varuje. Naša konjenica je do skrajnosti drzna in gre na svojih poizvedovalnih pohodih daleč v sovražnikovo ozemlje. Večkrat se je zgodilo, da so posamezni dragonci ali honvedni huzarji pričeli boj z kosaškimi stražami, jih zapodili v beg in zasledovali.

× × ×

CESARJEVA ZAHVALA LEGIJAM.

Cesar je poslal generalmajorju Bačinskemu telegrafično zahvalo vojakom L poljske legije za vdanostno izjavo, storjeno povodom slovesnega zapriseženja.

VOJAŠKI KURATI NA BOJNEM POLJU.

Vojaški kurat piše z bojnege polja: Kako življenje živim? V ognju šrapnelov in granat. Cel naš tukajšnji kraj obsiplje z njimi ruska artiljerija, da ti je črno pred očmi. Ko sem bil včeraj v hiši pri ranjenih, sem bil obsut od njih. Padale so okoli hiše. Ena je padla tik pod okno, pri katerem sem stal, tako da je vrglo prst na zid in šipe. Vendar ne napravijo veliko škode, ker zadenejo slabo in le slučajno. Ali slučajji so. Užigajo se od časa do časa hiše in ranjenci se zglašajo k opravi. Pomisli, kaka je maša, pri kateri igrajo kanoni in pejo krogle nad glavo? Včeraj so napravili Rusi na naše pozicije nočni napad, pri katerem so zgubili 70 topov. Moli zame in za naš polk. Pozdrave vsem.

RUSKI ČASTNIKI SE BOJE SVOJH VOJAKOV.

(Od časnikarskega urada c. kr. vojnega ministrstva in državnega pravdnika na Dunaju dovoljeno.)

Bretislav, 14. septembra. V sredo se je pripeljal na tukajšnji kolodvor vlak z ujetimi ruskimi vojaki in častniki. Ujetniki so tu kosili. Vojake so odvedli v posebne prostore, častnikom je bilo pripravljeno kosilo v restavraciji. Ko so pozvali častnike, naj gredo h kosilu, niso hoteli voza zapustiti, češ, da nočejo priti skupaj z vojaki, ki so jim zagrozili, da jih ubijejo, če jih dobe v pest. Častnikom so nato nesli kosilo v vozove.

GROŽNJE VELIKEGA KNEZA NIKOLAJA.

»Glas Naroda« objavlja famozni oklic velikega kneza Nikolaja proti poljskim sokolom: »V krajih naših vojnih operacij proti Avstrijcem so udeležene, kakor se je dognalo, poljske sokolske organizacije gališke, ki rabijo dum-dum kroglice. (To je očitna neresnica.) Ako sem se obrnil do poljskega zamejnega ljudstva z besedami bratske ljubezni ruske armade, sem bil prepričan o lojalnosti medsebojnih odnosov. Ne dopuščam, da bi trenutek moglo poljsko ljudstvo računati na dobrohotnost Velike Rusije, ako se bo udeleževalo sovražnosti proti nam, zlasti na tak nevreden način kakor je raba dum-dum krogelj z odrezanimi konci (!). Živo sem prepričan, da je do gnani pojav le žalosten slučaj. V interesu celega poljskega ljudstva za mejo opozarjam, da sem poverjeni mi armadi prepovedal smatrati sokolske in podobne organizacije kot vojskujočo se stranko in ukazal, da se s člani teh organizacij, ki padejo v ujetništvo, postopa z vsi strogostjo vojnega prava.«

Ta ukaz Velikega kneza je kršitev mednarodnega prava. Ako je avstrijski cesar dal legionarjem vojaške pravice, potem bi moralo rusko poveljstvo ž njimi postopati kot s sovražno vojsko.

najprej vprašala: »Kje je naš sanitetni zavod?«

Lazareti, ki so bili prej kot taki označeni le z zastavo in rdečim križem, nosijo sedaj na strehah ogromne plošče z rdečim križem; to je najbrže radi letalcev, da bi nanje ne metal bomb.

O Šabcu in »Zenti« vam ne poročam, ker ste itak že obširno pisali o tem.

Danes, dne 8. septembra, nas je zapustila »umetniška skupina«. Največja vojna vseh časov pač zasluži, da se ohrani v sliki in kino - posnetki bodo tudi onim, ki daleč v domovini čakajo na poročila, prej ali slej podali pojmo o modernem bojnem načinu in nudili neprijetno korekturo različnih širokoumnežev, ki jih tudi po tej vojni ne bo manjkalo. Kot pomožna učna sredstva v vojaških zavodih bodo te slike neprecenljive vrednosti — saj mir, ki pride po tej vojni, najbrže tudi ne bo večern.

»OSVOJITEV GALICIJE«.

Profesor krakovske trgovske akademije dr. Lozinski je bival pred izbruhom vojske na Španskem, odkoder se je takoj vrnil proti domovini. Vkrca se je v Barceloni na španski parnik, kate-rega so pa francoske bojne ladje ustavile in prepeljale v Marseille. Vse avstroogrške podanike, ki so bili na ladji, so pridržali v Marseille, edino profesor dr. Lozinski je na sledeči način dosegel prostost. Ko je pri zaslišanju izjavil francoskim vojaškim oblastem, da je Poljak iz Galicije in da je avstroogrški podanik, je izjavil francoski funkcionar: »No, potem se lahko mirno vrnete, vi niste več avstroogrški podanik!« Dr. Lozinski se ima zahvaliti za svojo prostost le dejstvu, da so Rusi svoje zaveznike prekmalu obvestili o »osvojitvi Galicije«.

BEG PETERBUŠKEGA MESTNEGA POVELJNIKA.

Sofija, 14. septembra. Mestni poveljnik Peterburga Draskewić je izginil iz mesta; sumijo ga špionaže.

KAKO JE V VARŠAVI.

Varšava je od zahodne strani popolnoma odrezana. Vendar je dovoz živil iz Visle tako velik, da ni doslej v mestu nikakršne dražnje in so cene vseh predmetov normalne. Življenje v Varšavi je doslej docela mirno. Pouk v šolah se je pričel. V gledališčih se vrše predstave.

Krakov, 14. septembra. Listi poročajo, da je v Varšavi vse polno ranjencev. Vse bolnišnice so prenapolnjene. Delo so malone vse tvornice ustavile. Listi objavljajo le poročila o ruskih zmagah, ki jim pa prebivalstvo ne veruje. Prostovoljcev za vojsko se je prijavilo samo 600. 31 trgovin so morali s silo odpreti.

»Berliner Tageblat« poroča, da se boji pri Parizu nadaljujejo.

»Frankfurter Zeitung« poroča, da je boj pri Parizu strašno resen in da Francozi branijo vsako ped zemlje do zadnje kapljice krvi.

FRANCOSKA OBRAMBA PARIZA.

Pariz, 14. sept. Francozi so iz pomorskih mest spravili v Pariz več tisoč mornarjev, ki o vzeli eboj tudi velike topove. To so bile do zadnjega časa edine čete v Parizu, ki so kaj vredne. Pariško okolico rušijo, prebivalci so morali vsi v Pariz in vzeti seboj vse svoje imetje, samo da Prusi ničesar ne dobe. Nekateri niso hoteli tega storiti, nakar jim je oblast uničila vse premoženje. Daleč na okrog pri Parizu so požgani vsi gozdovi, tako da sovražnik nima prostora, kamor bi se skrtil pred francoskimi topovi. Ves Pariz se je zbral na mestnih višinah in gledal do pustošenja. Vsi so mislili, da tako velika žrtev mora rešiti domovino.

VELIKA BITKA MED FRANCOZI IN NEMCI.

Berolin, 14. septembra. (Kor. urad.) Uradno se poroča: Na zahodnem bojišču so dovedle operacije, o katerih se podrobnosti še ne morejo objaviti, do bitke, ki stoji za Nemce ugodno. Vse, po sovražniku z vsemi mogočimi sredstvi razširjene, za nas neugodne vesti, so neresnične.

35.000 FRANCOSKIH BEGUNCEV V ŠVICI.

Genf, 14. septembra. Listi poročajo, da je bilo 6. septembra v kantonu Genf nad 35.000 beguncev iz Pariza. Zdj puste francoske obmejne oblasti čez mejo le tiste osebe, ki se izkažejo z dovoljenjem vojaškega poveljstva v Parizu.

DOSEDANJE FRANCOSKE ZGUBE.

Kodanj, 14. sept. Iz Londona poročajo, da cenj vojni dopisnik »Manchester Guardian« dosedanje francoske zgube na 80.000 ljudij.

STRAH PRED ULANCI.

Rim, 12. sept. Dopisnik »Corriere della Sera« je obiskal pariško okolico, ki nudi sliko splošnega zdihovanja. Vsa okna, vrata in trgovine so zaprte. Prebivalci so večinoma pobeignili, kar jih je še ostalo, so pa čisto obupani. Posobeno se ljudje boje nemških ulancev, o katerih so belgijski begunci raztrosili lažnjave vesti, da vprizarjajo velike grozovitosti. Francoski vojaki so od dolgih ahodov in bojov silno utrujeni. Nek vojak je rekel: Mi pri korakanju vedno izgublamo teren, ker Nemci veliko bolje korakajo kot mi. Kot glavne krivca poraza pri Charleroi označujejo generala Persama, ki je dva dni nepozno odprl zapečatena povelja.

UJETA AVIJATIKA.

Berolin, 14. sept. Dva nemška zrakoplovca sta se morala vsled defekta na motoru spustiti pri Chantelly-u na tla. Francozi o oba ujeli.

VOJNA LOPA NEMŠKEGA CESARJA.

Prejšnje čase so se vladarji in višji poveljniki podajali na bojišče v razkošnih šotorih. Taki šotori, pravzaprav male hiše, bi se ob zahtevah sedanje

vojske, ko se pozorišče hitro menja, nič več ne obnesli. Za najvišje poveljnike zgrade zato zdaj trdne, lesene lope. Tudi nemški cesar stanuje ob vajah in zdaj med vojsko v taki leseni lopi. Take lope merijo 60 m², stene so tako sestavljene, da ne paha skozi nje, tla so iz hrastovine. Vsaka hiša obstoji iz dveh sob; oprava je iz probkove skorje. Hiše se jako hitro postavijo in podero. Kuhinje v teh hišah ni, marveč se vozi skupno s prtljago na avtomobilu. Kuhinjski avtomobil vozi tudi šotor, v katerem lahko 12 oseb obeduje. Šotor je dolg 6, širok pa 4 metre.

TRUPLO NEMŠKEGA POSLANCA DR. FRANKA SE PREPELJE V MANNHEIM.

Mannheim, 14. septembra. Generalno poveljstvo je dovolilo, da se sme truplo na Lotrinskem padlega nemškega poslanca dr. Ljudevita Franka prepeljati v Mannheim.

GOSPA CAILLAUX BOLNIŠKA STREŽNICA.

Kakor poročajo iz Pariza, se je zgajala kot bolniška strežnica gospa Caillaux, žena bivšega finančnega ministra, njen mož Caillaux pa je vstopil v vojno službo in je bil pred kratkim imenovan poročnikom.

DUM-DUM KROGLE.

Kolin, 12. septembra. Francoska vladna odločno zanikava, da bi bili francoski vojaki oboroženi z dum-dum krogli; to se lahko dožene, naj se le preiščejo rane ranjenih nemških vojakov. Mogoče je le, da so bili nekateri vojaki nenamena oboroženi z dum-dum krogli. Računi vojnega ministrstva izkazujejo, da francoska armada že 16 let ni dobavila prepovedanih patronov.

SODBA ITALIJANSKEGA ČASTNIKA O FRANCOSKEM VOJAŠTVU.

»Stampa« prinaša sodbo svojega pariškega poročevalca, častnika Arnalda d'Ceppolla: Angleži govorijo odkrito o francoski nepripravljenosti. Poročevalec je v Lille srečal francoske brambove oborožene s starimi Geasovimi puškami. Angleški častniki so se pritoževali posebno zaradi tega, ker so se Francozi glede orožja dali prehiteti od Nemcev. Nemci imajo več aeroplanov in so jih na svojih poizvedovanjih uporabljali bolj spretno, kakor Francozi. Umikanje iz Lilla je bilo zelo zmešano, nihče ni vedel, kam naj gre. Angležem so ob vohodu v Lille ukazali, naj se gibajo proti obali v smeri Hazebroecke. Ker niso vozili vlaki, so šli peš, končno so našli prazen vlak, ki jih je peljal do Etaples. Maročanski in senegalski vojaki so šli skozi Pariz 2. septembra proti zahodu. Hodili so dve uri. V Parizu je mnogo angleških in belgijskih častnikov.

MILLERAND MOBILIZIRA TUDI ZA OROŽJE NESPOSOBNE MOŠKE.

Bordeaux, 11. sept. »Agence Havas« poroča: Vojni minister Millerand je predložil predsedniku republike Poincaréju v podpis odlok, po katerem se morajo superarbitrirani in tisti možje, ki so bili pri novačenju kot nesposobni za vojaško službo odklonjeni, še enkrat podvreči preisku zdravnikov. Tiste, ki bodo ob preiskavi spoznani za sposobne, bodo takoj v armado uvrstili. Kdor se ne bo podvrjel preisku, se bo smatralo, da je za vojsko sposoben.

× × ×

ZANIMIVA POJASNILA UGLEDNEGA MEŠČANA LOVANJSKEGA (LÖWEN).

Franko-Belgo-Angleška vojaška firma si bo izmišljala in trosila med svet še dolgo razne »storije« o »barbarstvu« nemških vojakov, ki so deloma razdejali mesto Lovanj. Da si napravimo pravo sodbo o vsem, je vredno čuti izjavo lovanjskega profesorja, msgr. dr. Coenrads-a, vicerektorja ondotnega vseučilišča, ki je bil neposredno do strašne katastrofe v mestu navzoč in se sedaj nahaja v neki holandski vasi. Iz pogovora z njim je mogel dr. Karel Sonnenschein (M. Gladbach) za beležiti sledeča dejstva: (Glej »Köln. Volksztg.« št. 786.)

1. Lovanj ni »klerikalno« mesto; večino mestnega starejšinstva ima liberalno-socialistični blok. Dijaki katol. vseučilišča so vsi na počitnicah.

2. Po vseh cerkvah se je (vsled odredbe škofijstva) povsod čitalo in poučevalo, naj bodo meščani mirni ter naj redno hodijo k službi božji. — Pravico rabiti orožje imajo samo vojaki, ne pa meščani. Doslovno je rekel vice-rektor: »Če se je v Lovanju počestnih bojov udeležil kakov duhovnik, mi ni znano. Vsi duhovniki (redovni in svetni), ki jih poznam, — in v mestu sem dobro znan — so se na vso moč trudili, da bi meščanstvo pomirili ter da bi red ohranili. Z nemškimi vojaki smo prav dobro izhajali.

3. Na nemško vojaštvo se je strahno streljalo (fusillade bien nourrie).

Ruska armada v vzhodni Prusiji popolnoma poražena. — Do 30.000 Rusov ujetih in 150 ruskih topov zaplenjenih. — Rusko umikanje pred Nemci se je spremenilo v beg.

Berolin, 13. septembra. (Kor. urad.) Veliki glavni stan poroča: Armada generalnega polkovnika pl. Hindenburga je po večdnevni bojih popolnoma porazila rusko armado v vzhodni Prusiji. Umikanje Rusov se je izpremenilo v beg. Hindenburg je pri zasledovanju Rusov že prekoračil mejo in poročal, da je zajel 10.000 neranjenih Rusov in 80 topov. Poleg tega je bilo zaplenjenih mnogo strojnih pušk, letalnih strojev in vozil vsake vrste. Vojni plen prestopano narašča.

Generalni kvartirni mojster pl. Stein.

Berolin, 14. septembra. (Kor. urad.) Uradno se poroča: V vzhodni Prusiji je položaj izboren. Ruska armada beži popolnoma razpršena. Dosedaj so Nemci zajeli najmanj 150 topov in 20.000 do 30.000 ujetnikov.

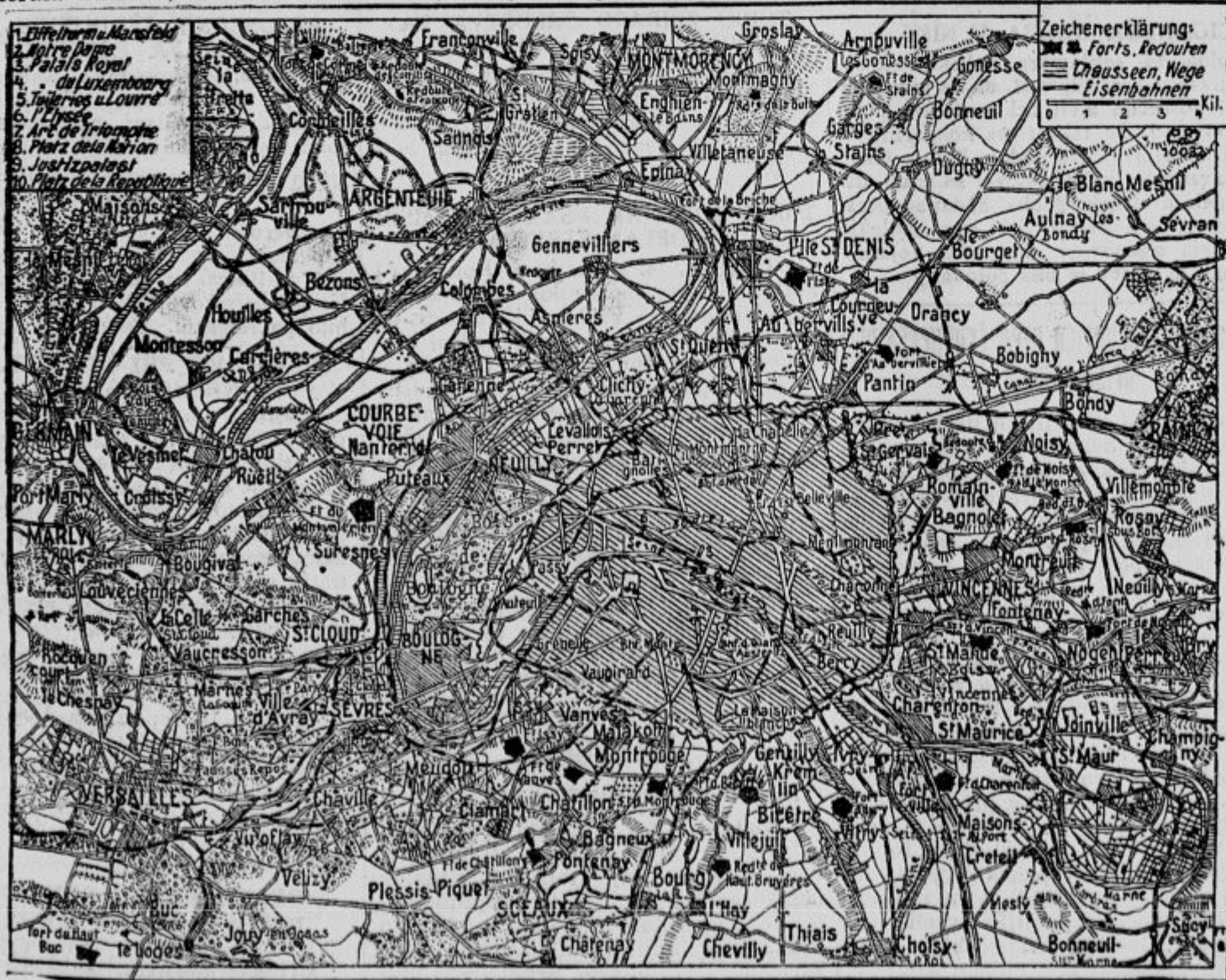
Francozi branijo vsako ped zemlje pred Parizom.

FRANCOZI BRANIJO VSAKO PED ZEMLJE PRED PARIZOM.

Berlin, 13. sept. Rimska »Tribuna« poroča, da so se boji vzhodno od Pariza pričeli prejšnjo nedeljo in se ne prenehoma nadaljujejo na 250 kilometrov dolgi črti. Na obeh straneh je okoli poldrugi milijon vojakov. Nemško desno krilo pod generalom Kluckom se je utrdilo v dolini Granmorina južno od reke Marne. Njegovi opirališči sta na zahodu Meaux, na vzhodu Vitry. Severno od Vitry je stala armada generala Brüllova, med Rheinsom

in Argonne pa armada generala Hausena. Dva francoska armadna zbora se nahajata južno od Sezanne in Vitryja, njihovo desno krilo se opira na črto Verdun—Toul—Epinal. Na glavni črti se bore štirje francoski armadni zbori. Francoski poveljnik French je nameraval ogroziti desno krilo generala Klucka, da bi potem lahko naskočil njegove pozicije. Kluck je spoznal to namero in hotel desno krilo ojačiti. Med tem so ga pa napadle pariške čete in ga prisilile, da se je umaknil.

Berlin, 13. sept. Vojni poročevalec

Pariz in okolica.

4. Katoliško prebivalstvo v deželi, osobito flamski del, nima do Francije nič kaj simpatije. »Nikar ne verjemite, da smo za Francijo navdušeni. Francija nas je redno le izrabljala. Pravijo, da je naša vlada napravila napako . . . Če bi bilo na izbero med Nemci in Francozi, jaz, kot katoliški duhovnik, bi bil stokrat rajši Nемеc. Tako misli večina belgijskih duhovnikov, zlasti pa flamski . . . Tudi sem prepričan, da bi se Nemčiji prav lahko prilagodili. Videl sem to pri Elzačanih o priliki katoliškega shoda v Strassburgu. Nam katoličanom bi ne bilo slabo. Na francosko stran se pa nagibljejo velikobojni antiklerikalci.«

× × ×

PARIZU PRIMANJKUJE MESA.

V Parizu vlada že zdaj, ko mesta še niso Nemci obkolili, pomanjkanje mesa. Iz Londona in iz Liverpoola pričakujejo 2000 ton koštrunovega mesa. Begunci prenočujejo po vrtovih.

PRENAPOLNJENE GOSTILNE V BORDEAUXU.

Diplomatje v novem francoskem glavnem mestu ne dobe stanovanj, ker so vse gostilne prenapolnjene. Več poslaničkov se je zato v druga mesta preselilo.

× × ×

KAJ POROČAJO ANGLEŠKI LISTI.

Kolin, 14. avgusta. Angleško časopisje sme o dogodkih v vojski le malo poročati, zato pa Nemce obrekuje. Angleži se bahajo, da se je prijavilo že 260.000 rekrutov, ki bodo tvorili 10 do 12 novih divizij. Ulsterčani nameravajo zbrati 10.000 vojakov. Ladij so zaplenili Angleži 225, ki so vredne 550.000 funtov šterlingov.

KAJ UPA LORD CURZON ŠE DOŽIVETI.

London, 14. sept. (Kor. urad. čez Berolin). Lord Curzon je v nekem svojem govoru v Glasgowu izjavil, da upa še doživeti, da se bodo sulice bengalskih jezdecev lesketale po berolinskih cestah in da bodo temnopoltni Gurkasi počivali v potsdamskih parkih.

TUDI ANGLEŽI PRIZNAVAJO, DA SO NEMCI V LÖWENU PRAVILNO POSTOPALI.

Frankobrod ob Meni, 14. sep. (Kor. urad.) »Frankfurter Zeitung« poroča iz Stockholma: Resnico o Löwenu izpregledavajo celo Angleži. V »Westminster Gazette« piše neki bivši poslanec: Če je prišlo mestno prebivalstvo nenadoma na nemške vojske streljati iz hiš, je moralo to blazno dejanje dovesti do upravičenih posledic. Angle-

ški feldmaršal lord Roberts je tudi ob sličnih prilikah ukazal požgati farme Burov.

ANGLEŽI NE POŠLJEJO VEČ VOJAKOV NA FRANCOŠKO?

Turin, 14. septembra. »Stampa« poroča, da Anglija ne namerava več odpošiljati vojakov v Francijo. Nemci so vdrl v departement Pas-de-Calais. Angleži se vračajo nazaj v Dünkirchen, Calais in v Boulogne.

Velik pomen padca Irdnjave Mauheuge.

Berolin, 14. septembra. (Kor. ur.) Dopisnik lista »Berliner Tagblatt« poroča ob padcu omenjene trdnjave iz nemškega vojnega kvartirja: Prvič v zgodovini se je nosrečilo zavzeti najbolj moderno trdnjavo s svojimi fortii, delež senožeti, na katero je sovražnik stavil veliko upanja. Trdnjavo so branili varnostni jarki, forti, podzemne utrdbe žice, baterije v podzemskih prostorih, težka poljska artiljerija, ki se je lahko premikala, in vrh tega na severozahodu še vlak z okopi. Treča je bilo vodre i šest močnih fortov, in med njimi trdne, zidane obrambne naprave. Vse to delo so napravili oblegovalni težki topovi 42 cm kalibra. Samo Verdun in Antwerpen sta še tako utrjena. Tudi tukaj bo ves odmor zaman.

Antwerpen pred padcem.

Amsterdam, 14. septembra. Vsled kraljeve odredbe je prešla obramba Antwerpna iz roke guvernerja v roke višjega vojnega sveta pod vodstvom kralja samega in mnogo častnikov. Založo zlata so prepeljali v London. Cena živilom rapidno raste. Podaniki nevtralnih držav so naprošeni, da zapuste Antwerpen.

PONESREČEN IZPAD BELGIJCEV IZ ANTWERPNA.

Berolin, 14. septembra. (Kor. urad.) Uradno se poroča: V Belgiji so včeraj nemške čete vrgle tri belgijske divizije, ki so udrle iz Antwerpna, nazaj.

Nemci pred Ostende.

Berlin, 14. sept. »Berl. Z. a. M.« poroča, da je Angleška ustavila ves parobrodni promet z Ostende.

Ta angleška odredba se je izvršila gotovo vsled poročil, da se bližajo nemške čete od Genta in kaže, da Angleži ne morejo niti v kanalu s svojim velikanskim brodomjem zavarovati paroplovnega prometa.

SRBSKA PODZEMSKA TELEFONSKA CENTRALA V ŠABCU.

Tiščin, 14. sept. Neki ranjeni častnik pripoveduje: Ko smo zavzeli Šabc, nas je presenetilo, ker so srbski vojaki močno zasedli sosedne vasi. Šlo je za izdajo, ki smo jo kmalu zasledili. Iz neke rakve v Šabcu so izkopali Srbi v sosedne vasi podzemeljski hodnik, po katerem je bil izpeljan telefon. Srbinje so po telefonu poročale srbskim četam o vsem, kar se je godilo v Šabcu.

CIGANSKA GODBA V NISU.

Sofija, 14. septembra. Srbski listi so pred kratkim razširili vest, da se je srbski armadi posrečilo ujeti cel avstrijski polk z godbo vred. Od takrat res koncertira v mestni kavarni v Nišu godba, katere člani imajo avstrijske uniforme. Vsi so trdili, da je to ujeta avstrijska godba. Sedaj se je pa stvar drugače pojasnila: Srbi so preoblekli 30 srbskih cigánov v avstrijsko vojaško uniformo in godba je bila gotova.

Francoska mornarica pred črnogorskim pristaniščem.

Zadnje dni so prinesli listi naslednji glas iz črnogorskega pristanišča Bara: Kakor znano so avstrijske bojne ladje blokirale črnogorsko obrežje. V Baru je vladala tišina, zakaj nobena ladja ni mogla iz pristanišča, nobena v pristanišče; počival je ves pomorski promet. Ko se je prikazala na obzorju francoska mnogoštevilna mornarica, so se umaknile avstrijske bojne ladje v severni smeri. Francoska kupčijska ladja je prva zopet oživila zapuščeno črnogorsko pristanišče. Rečeno ladjo so spremljale v Bar tri torpedovke, dočim je skupina francoskih bojnih ladij ostala na straži zunaj na odprtem morju. Parnik je plul v pristanišče z največjo previdnostjo. Najprvo je ena izmed treh torpedovk streljala iz topov v morje pri vходу v pristanišče, da bi užgala mine, ki so jih bili Avstrijci položili. Nato so pa izpustili iz vseh treh torpedovk čolne z mornarji, ki so vsestransko preiskali pristanišče. Zdaj se je šele unal trgovski parnik v srem-

stvu treh torpedovk v notranjo luko. Ko je ladja pristala, je izstopilo nekaj francoskih častnikov, in obenem so razkladali material za brezžično postajo. V Skadrskem jezeru bo zgrajena v bližnji prihodnosti brezžična postaja z veliko napetostjo in bo v zvezi s Parizom. Druga manjša brezžična brzojavna postaja se zgradi na Lovčenu. Lovčenska brzojavna stanica ima posredovati zvezo med črnogorskimi baterijami in francosko vojno mornarico.

Ruski general Rennenkampf.

Rusi obelajajo Bolgariji Šetip.

Sofija, 14. septembra. (Kor. ur.) »Dnevnik« poroča, da je ruska vlada obljubila Bolgariji za slučaj, da podpira Srbijo proti Avstro-Ogrski, za odškodnino mesto Štip in 300 km² okolice, ker je prej Srbija dovolila Rusiji, da sme Bolgariji predlagati odškodnino v zemlji. »Dnevnik« izjavlja, da so merodajni bolgarski krogi popolnoma ravnodušni nasproti poizkusom, da se zavede Bolgarija v pustolovstva. »Utro« pristavlja: Rusija in Srbija se hočeta iz Bolgarije, ki sta jo ponižali, zdaj norčevati, ker ji ponujata drobtino z bogato obloženo mize. Napočil bo pa dan, ko dobi vsak, kar mu gre, ker božji mlini počasi meljejo.

Usoda nekaterih poslancev ogrske neodvisne stranke v sovražnem inozemstvu.

Budimpešta, 14. septembra. »Magyar Ország« objavlja poročilo o usodi nekaterih poslancev ogrske neodvisne stranke, ki so poizkusili, da se vrnejo iz Amerike na Ogrsko. Poslanec Leber Hedervary, grof Mihael Karoly in Štefan Zlinsky kakor tudi bivša poslanca Buca in Štefan Friderik so vojni vjetniki v Bordeauxu. Poslanca Belo Barabaso, ki je star nad 60 let in je član medparlamentarne konference, so izpustili. Neka dama, ki se jevozila z ladjo »New Amsterdam«, na kateri so se vračali poslanci iz Amerike v Evropo, poroča, da je »New Amsterdam« ustavila francoska ladja »Savoie«, ki je nizozemski parnik spremljala v Brest. Na krovu se je pripetil obžalovanja vreden dogodek, ker so francoski vojaki nekega potnika iz Galicije takoj ustrelili, ker ni razumel, kaj da so Francozi ukazali. Poslanec Barabaso je mogel z velikimi težavami priti iz Bresta v Rotterdam. Na vjetnike so v Brestu, ko so jih po mestu peljali, metali kamenje. Barabaso je zdaj zelo utrujen in biva v Kolinu, odkoder se v kratkem vrne na Ogrsko.

Turčija.

TURKI ZBRAJAJO SREDSTVA ZA SVOJE VOJNO BRODOVJE.

Carigrad, 14. septembra. (Kor. urad.) Mornariški odbor je izdal oklic na mohamedance, v katerem jih poziva, da naj zopet zbirajo denar za turško vojno brodojve.

TURKI BODO NA VSAK INOZEMSKI AEROPLAN STRELJALI.

Carigrad, 14. septembra. (Kor. urad.) Porta je vsem inozemskim zastopstvom doposlala dopis, s katerim jih obvešča, da je kljub povodom mobilizacije izdani prepovedi zadnje dni letel nad Homsom v Širiji aeroplan. Turško zunanje ministrstvo zato opozarja na omenjeni odlok in pristavlja, da je vojaškim oblastem ukazano, da morajo streljati na vsak inozemski aeroplan.

PODPORE RODBINAM POD OROŽJE VPOKLICANIH TURŠKIH REZERVNIKOV.

Carigrad, 14. septembra. (Kor. urad.) Uradni list objavlja postavu, ki dovoljuje vladi kredit 100.000 funtov, da podpira rodbine vpoklicanih rezervistov.

Boji na morju.

NEMŠKO BRODOVJE SE GIBLJE.

Kodanj, 13. septembra. Nemško vzhodno brodojve se giblje. Pretekli teden so opazili pri Gothardu oddelek nemškega brodojva za 29 ladjami. Poleg tega so videli tudi drugo nemško brodojve z 31 linijskimi ladjami, križaricami, torpedolovci. Brodovje je plulo proti vzhodu.

KRIŽARKA »KARLSRUHE« POTOPILA ANGLEŠKI PARNIK »HOVES-CASTLE«.

Frankobrod ob Menu, 14. sept. (K. ur.) »Frankfurter Zeitung« poroča iz Stockholma: Križarka »Karlsruhe« je potopila pri Barbadosu angleški parnik »Hovescastle«.

TURSKI VOJAŠKI PARNIK SE POTOPILO.

Carigrad, 14. septembra. Neki mali turški vojaški transportni parnik z 110 vojakov na krovu je trčil 10. t. m. ponoči v neki italijanski parnik. Turški parnik se je potopil. Rešili so le 15 vojakov, ostali so utonili.

NEMŠKA TORPEDOVKA POTOPILA FINSKI PARNIK.

V Gdansko je pripeljala 9. t. m. neka mala križarka več inozemcev in posadko finskega parnika »Uleaborg«, ki ga je neka nemška torpedovka potopila. Nemci so, predno so parnik z osmimi strelji potopili, vse potnike prej vkrkali v torpedovko. Angleže (35) in Fince se odvedli v vojno vjetništvo, ostale so pa, ko so se legitimirali, izpustili.

Švedi hočejo svojo neodvisnost braniti.

Stockholm, 14. septembra. (Kor. ur.) Državni zbor je sprejel po vladi predloženo bramno predlogo, ki jo je nebitveno izpremenil. V razpravi so vsi voditelji strank izjavili, da odobravajo nevtralnopolitiko vlade. Švedska hoče mir, a sposobna mora tudi biti, da brani svojo neodvisnost.

Angleži transportirajo indijske čete.

Frankobrod ob Meni, 14. septembra. (Kor. urad.) »Frankfurter Zeitung« poroča iz Milana: Italijanski stacionar »Genfida« je videla pri Massani transport indijskih čet, ki se je vozil od Sueza. Transport so spremljale tri oklopne križarke in veliko torpedov.

Japonski aviatiki brezuspešno bombardirali Čingtau.

Berolin, 14. septembra. »Berl. Tageblatt« poroča iz Rima: Dva japonska zrakoplova sta bombardirala brezžično brzojavno postajo in vojašnico v Čingtau. En zrakoplov so Nemci zadel.

Prekinjen promet v Aziji.

Frankfurt ob Meni, 14. septembra. (Kor. urad.) »Frankfurter Zeitung« poročajo iz Carigrada: Angleška družba Lync je ustavila promet med Bagdadom in Basro, ravnotako tudi med Basro in Bombajem. Ker se ne stavijo temu prometu nobene ovire, je jasno, da so Angleži nalašč pretrgali vsak stik med mohamedanci v Perziji in Indijo, da bi ne prišlo do kakih sporazumljenj med njimi.

Razna poročila.

PREDSEDNIK ZEDINJENIH DRŽAV NAMERAVA POSREDOVATI.

Milan, 14. septembra. Kakor poročajo angleški listi, namerava predsednik Zedinjenih držav, Wilson, posredovati za mir med vojskujočimi se državami.

RUSI OBSTRELJEVALI PRUSKO NORIŠNICO.

Berolin, 14. septembra. V Topianu, provinca Vzhodna Pruska, se nahaja pruska norišnica, na katero so streljali Rusi. Enajst bolnikov je bilo ubitih, 20 jih je bilo pa ranjenih. Cerkev je razrušena.

OLAJŠAVE PRI ODOŠILJANJU VOJNE KORESPONDENCE.

Dunaj, 14. sept. (Kor. urad.) Da se odpravijo težave, ki so se glede na poštne prosta pisma zadnje dni pojavila, se je odredilo, da se pošiljajo poštne prosto pri vojnih poštah oddane in s pečatom sprejemnega vojno poštne urada opremljene korespondence tistih oseb armade, ki se nahajajo na bojišču, če tudi nimajo pečata vojaškega poveljstva.

POSLANCU KOTLAJU SE JE OMRAČIL UM.

Praga, 14. septembra. Poslanec češke agrarne stranke Kotlařu se je omračil um. Kotlařa so oddali v blaznico. (Poslanec Kotlař je tudi nam Slovincem znan. Govoril je na ustanovnem shodu Vseslovenske Ljudske Stranke v Ljubljani.)

BEATIFIKACIJA DON BOSCA.

Rim, 9. septembra. »Agenzia Stefani«: V javnem konzistoriju v Vatikanu je advokat konzistorija Santucci prvič obravnaval prošnjo, da se proglasi za

General Svetozar Boroević pl. Bojna, ki je na severnem bojišču izvojeval lepe uspehe.

Srbi vrženi čez Savo.

Vukovar. Vojaško poveljstvo iz Zemuna poroča, da je mesto izven nevarnosti. Naše čete so vrgle sovražnika nazaj čez Savo.

Zemun. Poveljnik državne policije v Zemunu, dr. pl. Vuković se je vrnil zopet nazaj.

POVELJNIKA SRBSKIH ČET OB NAŠI MEJI.

Budimpešta, 14. septembra. (Ogr. kor. urad.) »Az Est« prinaša cenzurirano brzojavko, da sta srbske čete, ki so prekoračile Savo, vodila srbski prestolonaslednik Aleksander in vojvoda Putnik.

RANJENCI Z BOJIŠČA V SREMU.

V Zagreb so pripeljali v petek ob 11. uri zvečer 205 ranjencev, ki so bili ranjeni v Sremu, vseh ranjencev z južnega bojišča je sedaj v Zagrebu okoli 2500.

POVELJNIK 53. PEŠPOLKA ZAGREBŠKEMU ŽUPANU.

Zagreb, 14. ept. (Kor. urad.) Na čestitko zagrebskega župana poveljniku pešpolka št. 53. je odgovoril polkovnik Schirmer s pismom, ki izvaja: Iz časopisov izvem, da ste mojo brzojavko o uspešnem naskoku polka pustili nabiti in da se prebivalstvo otrok dežele, ki stoje pred sovražnikom, v vsej ljubezni spominja. Vsi vemo, da ste vi, gospod župan, magistrat in vse prebivalstvo, naklonjeni junakom na bojišču. Izražam Vam v imenu polka svojo globoko čutečo zahvalo in vam vsem klidem živahni živio!

blaženega častitljivi služabnik božji Don Bosco, ustanovitelj salezijanske družbe.

RUSI USMRILI NEMŠKEGA KONZULA.

Köln, 14. septembra. »Kölnische Zeitung« poroča z nizozemske meje, da so, kakor londonski listi poročajo, ruske oblasti ukazale usmrtili nemškega konzula v Abu na Finskem, češ, da je vohunil.

RUSI OSVOJILI AVSTRIJSKO MILIJOJSKO MESTO NAPAJEDL, — TIROLCI SLOVANI.

Francozi niso posebno podkovani v zemljepisju, kar je splošno znano. Kar pa zdaj njih časopisje uganja, presega že vse meje. Celo »Agence Hava« poroča, da so Rusi zavzeli drugo največje mesto v Avstriji, Napajedl, ki šteje dva milijona 500.000 prebivalcev, ki so jo zadnje čase močno utrdili. Da mesta Napajedla v naši državi ni, »Agence Hava« niti ne ve. Druga debela je pa ta-le: Francosko časopisje piše, da so Tirolci Slovani in da so jih zato poslali proti Francozom in vojsko, ker bi se z Rusi ne bili vojskovali!

KOLIKO ČASA BO TRAJALA VOJSKA?

Budimpešta, 14. septembra. Bivši avstro-ogrski poslanik v Berlinu, grof Szögyeny-Marich, je izrazil: Nihče ne more vedeti, koliko časa bo trajala vojska, a zdi se, da tudi padec Pariza ne bo napravil vojski konca. To sklepa iz okoliščin, ker so Francozi vlado iz Pariza v Bordeaux premestili. Razpoloženje, da se sklene mir, bi šele občutni ruski porazi pospešili.

Dnevne novice.

+ Nezaslišane laži priobčuje laško časopisje. Tako pišejo milanski listi, da je v Trstu taka draginja, da ena mačka velja 10 kron in da že mačk ni več dobiti.

+ Duhovniške vesti. Č. g. Jožef Štih, kaplan v Prevaljah je prestavljen v Zelezo kaplo; č. g. Mihael Kušterle, kaplan v Zelezni kapli pa v Črno.

— Zvest vojak. Kako globoko je vkorenjena med našim narodom požrtvovalnost in zavest dolžnosti in kako so naši vojaki prešinjeni zvestobe in vdanosti do svojih častnikov, dokazuje naslednji dogodek, ki se je pripetil te dni: Nek častniški sluga našega 17. pešpolka, ki je iskal po bojišču svojega ranjenega častnika, je bil vjet od Rusov. Dva dni in eno noč je bil v vjetništvu, drugo noč, ko je stražnik spal, je ušel. Kolikor so mu dopuščale moči, je tekel proti avstrijskim pozicijam. Med potjo ga je sprejel nek avtomobil in pripeljal v Lvov. Tam je zvedel, da je bil njegov častnik kot ranjenec že transportiran; dobil je dovoljenje, da mu sledi. Po štiridnevni vožnji je došel vrli vojak s polnim nahrbtnikom svojega gospoda srečno v Celovec. Nahrbtnik je nosil seboj skozi vse nevarnosti.

— Bivši minister dr. Začek je na Dunaju obolel na tifusu.

— Podpolkovnik 17. pešpolka, g. Hrašovec, o katerem se je govorilo, da je mrtev in da so ga 2. septembra pokopali, leži ranjen v bolnici v Kečkemetu.

— Nagloma umrl je v Košicah na Ogrskem c. kr. štabni zdravnik dr. Alfred Selinger.

— General Brudermann je, kakor poročajo nekateri dunajski listi, došel te dni na Dunaj.

— Polkovnik 16. varaždinskega pešpolka. Slavni varaždinski pešpolk št. 16, ki je takoj v začetku sovražnosti pokazal svoje junaštvo, se je, kakor pripovedujejo ranjenci, tudi naprej odlikoval. S pravim junaštvom je osvojil polk osem nasipov in mnogo srbskih zastav in topov. Pri napadu na sovražnika je bil poveljnik pešpolka Rajmund Budiner ranjen od krogle v nogo. Polkovnika Budinerja so morali na nosilnici nesti z drugimi ranjenci skozi sovražnikovo ozemlje, in je dal s tem občudovanja vreden zgled junaštva. Še v noči je prišla sanitetna kolona do naših čet. Potem ko je bil polkovnik Budiner vsled rane 14 dni privezan na posteljo, je došel, čeprav še šepa, nazaj k svojemu polku in bo zopet prevzel poveljstvo. Gotovo zasluži, da se omeni, da služijo v naši vojski še trije njegovi bratje: podpolkovnik Rudolf Budiner, poveljnik žrebčarne v Stadlu, major Gustav Budiner, adjutant cesarjeve telesne straže, in lovski stotnik Karel Budiner, ordonančni častnik generala Aufenberga.

— Imenovanja: C. kr. dež. šolski svet za Gorico in Gradiško je stalno učiteljico na enorazrednici v Koritnicah, Pavlo Cigoj imenoval za stalno učiteljico na ljudski šoli v Kamnici na Goriskem. — C. kr. okr. šol. svet v Krškem je imenoval učitelja Jožefa Breznikarja provizoričnim učiteljem.

— Zopetna vpeljava vozov III. razreda pri brzovlakih državne železnice. S 15. septembrom bodo pri nekaterih

brzovlakih državne železnice zopet vpeljali vozove III. razreda. Za naše kraje pride pvočev vlak, ki odhaja iz Dunaja ob 8. uri 40 minut zvečer in pride v Trst ob 11. uri 25 minut dopoldne, ter vlak, ki odhaja iz Trsta ob 5. uri 30 minut popoldne in pride na Dunaj ob 8. uri 15 minut zjutraj.

— »Narodna Obrana«, ki izhaja dnevno v Osijeku je spremenila svoje ime v »Hrvatska Obrana«.

— Poročil se je v Trstu g. Milan Vasič z gospodično Valerijo Vatovčovo iz Trsta.

— Maturo z dobrim uspehom sta napravila na goriški nemški gimnaziji Leopold Planišček iz Pevme in Karl Zorman iz Nabrežine. Oba sta zavedna kat. nar. dijaka.

— Za ravnatelja obrtne šole v Zagrebu je imenovan nadinženir Gustav Buldauf.

— Za vojnega kurata v evid. je imenovan č. g. Jernej Hafner.

— Cenzurški svet. V Berlinu so sklenili ustanoviti cenzurški svet, v katerega bodo poklicali 15 časnikarjev. Ta cenzurški svet bo imel s častniki, ki mu pripadajo, skupne seje.

— Ranjeni in bolni vojaki. Stotnik Karl Blaha, lovski bataljon 19, zlomljena roka, v bolnici na Dunaju; dr. Ivo Feretič, bolan, leži v mornariški bolnici v Pulju; poročnik Zvonimir Gervais, pešpolk 16, ranjen, leži v Zagrebu; praporščak dr. Jožef Lebar, pešpolk 12, ranjen v nogo, leži v Sarajevu; praporščak Vladimir Šterk, pešpolk 53, ranjen, leži v Zagrebu.

— Naše izgube. Ivan Hofer, enoletni prostovoljec 17. pešpolka, mrtev; nadporočnik Vilim Heinzl, 5. ulanski polk, mrtev.

— Odlikovanja. Narednik pri 79. pešpolku, Ivan Levar, je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo prve vrste. Narednika Štefan Zupančič in Viktor Kastelic sta bila odlikovana s srebrno hrabrostno svetinjo druge vrste, ravnatoko tudi patroljni vodja Ivan Vatovac pri obmejnem lovskem oddelku 2/6.

Učiteljstvu in drugim vpraševalcem se naznanja, da »Sloška zveza« izda tudi letos Učiteljski žepni zapisnik, ki se že tiska in se bo razpošiljal v kratkem.

Ljubljanske novice.

Ij V tukajšnje bolnišnice so bili pripeljani ranjeni častniki in moštvo vseh avstrijskih narodnosti. Zato je želeli, da bi dobili iz svojih krajev časopise, iz katerih bi izvedeli novice iz domovine. Zato prosimo lepo vse ljubljanske naročnike časopisov, naj blagovolijo dnevnike, ilustrirane in humoristične časopise oddati na določeni mestih, da se jih odda nato ranjenecem. Za zbiranje časopisov v raznih mestnih okrajih se ponudili sledeči gospodje trgovci: Stari trg: Franc Trdina; Glavni trg: Robert Kolman, Krisper; Stritarjeva ul.: Gričar & Mejač in J. Fabian; Selenburgova ulica: Anton Stacul; Dunajska cesta: Agnola, Holzer Karl, kavarna »Evropa« in kavarna »Union«.

Ij Naši ranjenci. V Ljubljano so pripeljali: Jožef Dolgan, lovski bataljon 20. 3. stot.; Lovrenc Prestor, lovski bataljon 7., 2. stot.; Jožef Melihen, lovski bataljon 7., nadomestni komp. kader; Vinko Mohorič, pešpolk 97., 12. kompanija; Franc Češnik, pešpolk 97., 15. kompanija; Pavel Herovič, poljski artillerijski polk 4., 2. baterija; Alfred Mali, enoletni prostovoljec, pešpolk št. 17, 15. kompanija. Vseh ranjencev so večeraj pripeljali v Ljubljano okoli 40.

Iz Dunaja poročajo, da se rane silno hitro celijo in da so že mnogi ranjenci odšli nazaj na bojišče.

Ij V belgijski vojašnici so nastanjeni še sledeči slovenski ranjeni vojaki: Omahna Ignac, črnovojsnik, 27. dom. polk; Peruško Jožef, nadomestni rezervist, 87. pešpolk; Peternel Franc, korporal, 27. pešpolk, 8. stotinja; Petohleb Ivan, infanterist, 97. pešpolk; Petrinčič Jožef, poljski topničarski polk št. 7; Pišlerič Jožef, rezervist, 97. pešpolk; Pivec Jožef, enoletni prostovoljec, 88. pešpolk; Poščič Ivan, infanterist, 97. pešpolk; Prek Alojzij, korporal, 17. pešpolk, 4. nadomestna stotinja; Rajer Alojzij, 17. pešpolk; Rebernik Šimen, 4. pešpolk, 10. stotinja; Remic Franc, četovodja, 97. pešpolk; Repnik Andrej, lovski bataljon št. 7; Rode Mihael, 17. pešpolk; Rožman Jožef, 97. pešpolk; Rugelj Ivan, 17. pešpolk, 4. nadom. stotinja; Samsa Jožef, 17. pešpolk, 3. stotinja; Sergovič Jurij; praporščak, 97. pešpolk; Smole Franc, 17. pešpolk; Šabec Ivan, 97. pešpolk; Štrukelj Ivan, rezervist, 27. pešpolk, 11. stotinja; Tratnik Feliks, lovski bataljon št. 7; Ulčar Alojzij, gorski topničarski polk št. 3, 1. bataljon; Valentinčič Anton, lovski bataljon št. 7; Vavtar Jožef, trenski polk št. 1; Videršek Anton, 17. pešpolk, 11. stotinja; Zabukovšek Franc, poljski topničarski polk št. 7; Žigon Franc, 97. pešpolk; Žumar

Franc, 27. domobr. pešpolk, 12. črnovojs. stotinja.

Ij To je junak! Včeraj so pripeljali v Ljubljano na severnem bojišču ranjenega Ivana Jankoviča, doma iz Črne vasi pri Ljubljani št. 41. Jankovič ima 12 ran od ruskih šrapnelov, pa je še pogumen in pravi, da pojde še nad Ruse.

Ij Pričetek šolskega leta v uršulinskih šolah bo dne 21. septembra. Vpisovanje bo za notranjo in vnanjo šolo 18., 19. in 20. septembra v uršulinskem samostanu (na porti), Kongresni trg št. 18.

Ij Umrl so v Ljubljani: Julija Zamljen, hči kovinskega strugarja, 4 mesece. — Fran Ramovš, sodovičar, 55 let. — Roman Skušek, trgovčev sin, tri tedne. — Anton Potokar, mestni tržni nadstražnik, 52 let. — Vladislav Rojniš, sin zidarskega pomočnika, 3 mesece. — Marija Težak, žena gostilničarja in posestnika, 53 let. — Alojzija Jeraj, zasebnica, 77 let. — Franc Vidmar, posestnikov sin, 10 mesecev.

Ij Umrl je v Ljubljani izdelovalec soda vode g. Franc Ramovž, star 55 let. N. v m. p.!

Ij Nemško gledališče. Nemško gledališko društvo v Ljubljani je sklenilo, da v letošnji sezoni ne bo prirejalo nobenih gledaliških predstav.

— Glede vojaških podpor. Na magistratu se zglajajo razni ljudje in hočejo vojaško podporo za kakega člana svoje družine, ki je dajal ali pošiljal včasih po par kron. Za take vpoklicane se ne morejo vlagati prošnje. Podpora dobe le oni, ki jih je vpoklicanec stalno vzdrževal in so bili popolnoma navezani na njegov zaslužek, oziroma, ki nimajo nobenega svojega dohodka, iz katerega bi mogli živeti.

Ij Med bolniki-vojaki, ki se nahajajo v Ljubljani, je tudi nadporočnik 27. pešpolka g. Frank e, ki pa v kratkem okreva in se poda na bojno polje. Med ranjenci je dr. Likar, sodnik v Ložu. V Sibingu na Sedmograškem leži ranjen Ljubljančan Jos. Vodišek.

Prosi se srajc!

Za ranjence v bolnicah se rabl ogromno število srajc. Deželno in gospejno pomožno društvo rdečega križa za Kranjsko prosi vse moške, da naj od svoje zaloge darujejo po eno nočno srajco za ranjence. Srajce naj se blagovolijo oddati v Alojzijevišču, Poljanska cesta št. 4, I. nadstropje, srednja dvorana, od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne.

× × ×

Pristavljamo k temu oklicu: V bolnici na obrtni šoli rabijo tudi nujno 500 srajc, zato lepo prosimo, da vsak pomaga po svoji moči!

Na prodaj je vsaki dan 25—30 litrov

mleka.

Naslov pove uprava lista pod št. 2730.

3 dijake

se sprejme
na hrano in stanovanje.
Marmontova ulica 18. 2730

Št. 16.972.

Razglas.

Pri državnih poštah urad h oddaja se nepričakovano mnogo denarnih pisem, glasečih na 1 K ali 2 K za moštvo, ki se nahaja na bojiščih.

Iz tega sledi, da prevladuje ravno med siromašnejšimi sloji še vedno mnenje, češ da se mora vpoklicano moštvo denarno podpirati.

Ravno nasprotno pa je resnica.

Moštvo na bojiščih je naravnost izvrstno obskrbovano. Dnevna normalna porcija s stoji iz 98 g k vne konzerve, 400 g govejega mesa in 100 g prikuhe (riža, zdrobi, sočivja itd.) 400 g kruha (jajčni p epečenec) in iz 18 g tobaka; poleg tega nosi vsak vojak s seboj dve nadomestni porciji, ki se načnejo po posebnem naročilu poveljnikom tedaj, kadar ni mogoče normalnih porcij pravočasno ali v zadostni množini vporabljeni.

Vsak vojak dobi tudi še redno vsakih 10 dni plačilo in vojno doklado (moštvo brez šar.e najmanj 36 v dnevno) na roko izplačano.

Dejstvo je, da ima moštvo dosti denarja na razpolago in ga skuša celo domov pošiljati.

Zato se tudi že pripravlja poštna služba, ki bo pošiljala denar iz vojske v domov, ker se je izkazalo, da je to nujno potrebno.

Za nikomur pri vojakih ni treba pošiljati denarja.

Mestni magistrat v Ljubljani,

2741

dne 10. septembra 1914.

Št. 1470/m. š. sv.

2739

Razglas o pričetku šol.

Na mestnih ljudskih šolah in sicer: na I., II., III. in IV. mestni deški ljudski šoli, na mestni nemški deški ljudski šoli, na pomožnem oddelku IV. mestne deške šole, na mestni slovenski deški in na mestni nemški dekliški šoli v Ljubljani se prične šolsko leto 1914/5

dne 21. septembra 1914

s klicanjem sv. Duha in z rednim šolskim poukom.

Vpisavalo se bode dne 18., 19. in 20. septembra 1914 v šolskih poslopih mestne slovenske dekliške šole na Sv. Jakoba trgu št. 1, II. mestne deške ljudske šole na Cojzovi cesti št. 5, in pa c. kr. državne gimnazije z nemškim poučnim jezikom v Beethovnovi ulici od 8. do 12. dopoldne, oziroma od 2. do 6. ure popoldne, in sicer:

za I. mestno deško ljudsko šolo na mestni slovenski dekliški šoli od 2. do 6. ure popoldne,

za II. mestno deško šolo na lastni šoli od 8. do 12. ure dopoldne,

za III. mestno deško in pa za mestno nemško deško šolo na II. mestni deški šoli od 2. do 6. ure popoldne,

za IV. mestno deško šolo na mestni slovenski dekliški šoli od 2. do 6. ure popoldne,

za mestno slovensko dekliško šolo na lastni šoli od 8. do 12. dopoldne,

za mestno nemško dekliško šolo na c. kr. državni gimnaziji z nemškim poučnim jezikom od 2. do 6. ure popoldne,

za pomožni oddelek IV. mestne deške ljudske šole na II. mestni deški šoli od 8. do 12. ure dopoldne.

Pouk bo nerazdeljen dopoldanski, oziroma popoldanski. Vršil se bo pa izimš pomožni oddelek dopoldne od 8. do 12. ure, popoldne pa od 1. do 5. ure, in sicer:

Za I. mestno deško šolo na mestni slovenski dekliški šoli od 1. do 5. ure popoldne; za II. mestno deško šolo na lastni šoli od 8. do 12. ure dopoldne, za III. mestno deško šolo na II. mestni deški šoli od 1. do 5. ure popoldne; za IV. mestno deško šolo na mestni slovenski dekliški šoli od 1. do 5. ure popoldne; za mestno nemško deško šolo na lastni šoli od 1. do 5. ure popoldne; za mestno slovensko dekliško šolo na lastni šoli od 8. do 12. ure dopoldne; za mestno nemško dekliško šolo na c. kr. državni gimnaziji z nemškim poučnim jezikom od 1. do 5. ure popoldne. Za pomožni oddelek se bo poučevalo na II. mestni deški ljudski šoli od poldevatih do poldevanajstih dopoldne.

Na mestni trirazrednici na Karolinski zemlji se prične pouk ob normalnem času in se je to že objavilo v posebnem razglasu.

Na šišenski deški in dekliški osemrazrednici se prične s poukom kasneje, kar se bo svoj čas objavilo v posebnem razglasu.

Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se v mestne šole ne bodo sprejemali!

C. kr. mestni šolski svet ljubljanski,

dne 11. septembra 1914

Odprava kapitulacij v Turčiji.

Kakor smo poročali je turški ministrijski svet v zadnji seji odpravil kapitulacije na Turškem.

Kapitulacije so gotove predpraviče, katere je turška država dovoljevala raznim državam navadno po zgubljenih vojskah, seveda v veliko škodo države.

Na eni strani ni smela Turčija nagajati poljubne colnine, ni smela upejlati monopolov, niti obdavčiti tujih podanikov po svoji volji. Na drugi strani ni smela tujih podanikov citirati pred lastna sodišča, niti izvrševati pri njih policijske preiskave in jim omejevat osebne svobode. Samo civilni spori so prišli pred turška sodišča, in še to samo takrat, če je bila vsaj ena stranka turški podanik. Če je pa civilna zadeva obravnavala o vrednosti nad 25 talerjev, se je smela vršiti pri visoki porti v navzočnosti dotičnega tujeja konzula. Poleg tega so bili še poštni uradi v rokah velesil. Najhujše je bilo za Turčijo omejitev colnine, monopola in pa davkov.

Turčija si je vedno prizadevala, da bi te kapitulacije odpravila ali brez uspeha. Sedaj je pa uporabila to priliko in si sama to vprašanje uredila.

Kakor poročajo iz Carigrada, bodo colninski organi že prihodnji mesec s 1. oktobrom pobirali 100% colnino na razno blago, zlasti na špirit. Turčija nima denarja: na ta način bo prišla do njega.

PREDSEDNIK WILSON ZAHTEVA ZA 200 MILIJONOV NOVIH PRISTOJBIN.

Iz Washingtona poročajo, da je predsednik Wilson naslovil na kongres Združenih držav poslanico, v kateri zahteva, da se nemudoma uvedejo novi davki v obliki pristojbin, ki bodo državi nesli 200 milijonov dolarjev. S to velikansko vsoto se imajo pokriti potrebe nastale vsled evropske vojne. Wilson dostavlja, da bi bilo neprevidno, če bi Združene države v tem času za pokritje nepričakovanih izdatkov najele posojilo.

ITALIJA ŠE NE ZASEDE ALBANIJE.

Rim, 12. septembra. »Popolo Romano« dementira najodločnejše poročilo nekega zgornje italijanskega lista, da namerava Italija neposredno Albanijo zasedati. V Valoni in tudi nikjer drugod v Albaniji se ni nič pripetilo, kar bi upravičilo Italijo, da nastopi. Italija hoče z dobrim zgledom toliko časa spoštovati nedotakljivost Albanije, dokler je drugi ne bodo kršili. Sicer pa ni misliti na to, da bi druge države kršile nedotakljivost Albanije in da bi Turki, ki so se ustavili v Valoni in v Draču, hoteli vplivati na to, da bi Albanija v Londonu proglašeno nevtralnost kršila. Novi možje, ki zdaj Albanijo vladajo, prav dobro znajo, da so velesile, ko so proglasile avtonomno Albanijo, hotele s tem pred vsem njeno neodvisnost zagotoviti. O novih kandidaturah za albanski prestol Italija še ni dobila uradno nobenega obvestila.

Darovi.

Prvi izkaz daril za ranjene in bolne vojake v c. in kr. garnizijski bolnici št. 8 in podružnicah v Ljubljani. Darovali so: Neimenovana dama v Ljubljani 1 posteljno odejo in 3 rjuhe; gđc. Lea Fatur, Ljubljana 1 železno posteljo; gđc. Sajovic Ana, Barvarska steza 6, Ljubljana, 2 rjuhi in 4 podzglavne prevleke; ga. Freiburger Antonija, Sv. Petra cesta 12, Ljubljana, 2 litra vkuhanih sliv; g. Bajt J., Stari trg 20/III., 1 blazino in 1 posteljno odejo; deželno in gospejno pomočno društvo od Rdečega križa za Kranjsko 200 srajc in 44 parov brezpetnikov; g. Bežek Franc, Breg 20/II., 1 leseno posteljo z žičastim mrežnim modrocem, 1 srajco, 1 spodnje hlače in 3 pare nogavic; g. Schiffer Franc, Resljeva cesta 30/II., 1 posteljno odejo, 5 rjuh, 1 zimnico; ga. Večerin soproga c. kr. policijskega nadstraznika, po g. dr. Fr. Papežu v Ljubljani, 4 srajce, 3 spodnje hlače, 2 otirači in 2 para nogavic; ga. Fuchs Marija, soproga c. in kr. voj. oskrbnika, Ljubljana, več ilustriranih knjig; ga. Šturm, Marije Terezije cesta 10, Ljubljana, po g. dr. Fr. Papežu, 1 podzglavnico s preobleko; ga. Ušeničnik, soproga c. in kr. stotnika, Ljubljana, 6 srajc in 6 spodnjih blač; kuharska in gospodinjstva šola č. sester urušink v Ljubljani 22 kg meze in 2 steklenici vkuhanih hrusk; ga. Mihelič Mici, Dolsko št. 2, 8 podzglavnice; g. Šest Andrej, šolski vodja v Cirknici, raznovrstno sadje; ga. Bass Alica, Ljubljana, 6 srajc in 3 spodnje hlače; g. Rosner, Cigalova ulica 1, Ljubljana, 6 spodnjih blač, 17 srajc, 1 rjuho, 4 robce in 1¹/₂ m platna za krpanje; g. baron pl. Wurzbach, Ljubljana, 12 rjuh; č. župni urad v Starem trgu pri Ložu, po gospej Bogomili dr. Susteršičevi 7 rjuh, 2 robce, 2 zimski srajci, 3 pare zapetnic in več obvezilnega platna; gospa Ranth, po g. dr. Fr. Papežu v Ljubljani, 9 rjuh, 1 posteljno odejo, 2 podzglavnice, 6 podzglavnih preoblek, 4 otirače, 3 brisače, 9 srajc, 4 spodnje hlače in 1 par volnenih golenic. — Vsem imenovanim p. n. gg. darovalkam in darovalcem iskrena hvala z željo, da bi našli še mnogo posnemalk in posnemalcev! — Pošiljatve je naslavljati in darila sprejema upravna komisija c. in kr. garnizijske bolnice št. 8 v Ljubljani.

PROMET OSEBNIH VLAKOV.

C. kr. ravnateljstvo državne železnice naznanja, da nastanejo s 15. septembrom v prometu osebnih vlakov naslednje spremembe:

Proga Gorica drž. kol. — Trst c. kr. drž. ž.

Osební vlak št. 17, iz Gorice ob 4. uri 26 min. zjutraj, prihod v Trst c. kr. drž. ž. ob 6. uri 25 min. zjutraj, se opusti na progi Gorica drž. kol. — Trst c. kr. drž. ž. in nadomesti z vlakom št. 43 iz Gorice drž. kol. ob 5. uri 42 min. zjutraj, prihod v Trst c. kr. drž. ž. ob 7. uri 25 min. zjutraj.

Proga Ljubljana glav. kol. — Rudolfovo.

Osební vlak št. 2219, iz Ljubljane gl. kol. ob 9. uri 1 min. zvečer, prihod v Rudolfovo ob 11. uri 41 min. zvečer, se opusti in nadomesti na gornji delni progi z vlakom št. 2217, iz Ljubljane glav. kol. ob 6. uri 36 min. zvečer, prihod v Rudolfovo ob 8. uri 57 min. zvečer.

Proga Grosuplje — Kočevje.

Osební vlak št. 2315 iz Grosuplje ob 10. uri 3 min. zvečer, prihod v Kočevje ob 11. uri 59 min. zvečer, se opusti in bo vozil v zvezi na vlak št. 2217 nov vlak št. 2317 iz Grosuplje po naslednjem novem voznem redu: Grosuplje, odhod ob 7. uri 27 min. zvečer; Predole, prihod ob 7. uri 40 min. zvečer, odhod ob 7. uri 41 min. zvečer; Čušperk, prihod ob 7. uri 49 min. zvečer, odhod ob 7. uri 55 min. zvečer; Dobropolje, prihod ob 8. uri 7 min. zvečer, odhod ob 8. uri 8 min. zvečer; Velike Lašče, prihod ob 8. uri 19 min. zvečer, odhod ob 8. uri 20 min. zvečer; Ortnek, prihod ob 8. uri 35 min. zvečer, odhod ob 8. uri 38 min. zvečer; Ribnica, prihod ob 8. uri 53 min. zvečer, odhod ob 8. uri 54 min. zvečer; Lipovic, prihod ob 9. uri 5 min. zvečer, odhod ob 9. uri 6 min. zvečer; Stara Cerkev pri Kočevju, prihod ob 9. uri 20 min. zvečer, odhod ob 9. uri 21 min. zvečer; Kočevje, prihod ob 9. uri 28 min. zvečer.

Odda se takoj ali pa za novembrov termin

stanovanje

obstoječe iz 1 sobe, kuhinje in pritlikln. Več se izve v Spodnji Šiški št. 22. 2719 3

Za zasebno hišo v mestu se sprejme navadna

kuharica

nađ 28 let stara v stalno službo. Cenjene ponudbe na upravništvo „Slovenca“ pod št. 2728.

Velike Kantine Corazza

ki se nahajajo v bogatih vinogradih, preskrbljene z modernimi stroji, prevzemajo naročila za izdelovanje mošta in vina

z dobro pogodbo na račun tretjih oseb.

Kanti e Corazza, Levade, p. Montona, Istra.

Stanovanje.

Na Slovenskem trgu št. 8. se odda stanovanje v prvem nadstropju s 4 sobami in pritliklinami za november. Pravilno je za pisarno.

Več se izve pri hišniku. 2602

OVČJO VOLNO

vsakovrstno, posebno najboljše kvalitete, kupuje po dobrih cenah 2735 3

I. Grobelnik v Ljubljani.

Vzorci in cene naj se takoj pošljejo.

Sprejme se takoj priden in pošten

učenec

vsaj nekoliko nemščine zmožen in ne izpod 14 let star, v trgovino z mešaním blagom. Martin Plut, Črnomelj, Dol.

Kupimo

25 debelih težkih in 60 lažjih prašičev, eno pingavsko telico, dve brejli telici in eno telčico, 4 tedne staro simodolske pasme.

Prodamo

60 prascev, 12 prašičkov za pítanje, kravo s teletom, ki da 13 litr. mleka dnevno in eno kozo.

Ponudbe in naročila na

Vnovčevalnico za živino v Ljubljani.

Zdrava, poštna deklica se sprejme kot

učenka.

v trgovino M. POZENEL, Jesenice-Fužine. 2705

Mlekar — sirar

išče službe. Ponudbe na upravo tega lista pod šifro »Mlekar« 2704. 2

Sloviti Favorit modni album jesen in zima 1914 je ravnokar izšel.

Cena 95 v, s pošto K 1.05.

2714 Dobiva se pri

M. Rarth, Ljubljana.

Glavno zastopstvo za Kranjsko, kjer so vedno v zalogi vsi favoritni predmeti in vzorci. — K vsaki naročbi naj se doda tudi 10 vin. za poštnino.

Dežni gumijevi plašči

ne od K 15.—, temveč že od K 12.90 naprej. Velika zaloga plaščev iz fin-girane svile.

Ogromna izbira ravnokar došle jesenske in zimske konfekcije za dame, gospe, dečke in deklice po priznani nizki ceni.

Ljubljansko skladišče oblek O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5-6.

Zelo ugodna prilika za p. t. trgovce!

V večjem trgu na Notranjskem odda se takoj v sredi trga na najlepšem prostoru enonadstropna hiša v najem. V hiši nahajajo se sledeče koncesije: Trgovina z mešaním blagom, pekarija, trafika, pivo in žganjetoč in izdelovanje sodavice in pokalic.

Zraven hiše je lep velik vrt s kegljiščem, hlevom, skladiščem in lednico. — Tudi se celo posestvo radi preselitve pod zelo ugodnimi pogoji

proda.

Naslov pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 2679. 2678

St. 16.960.

RAZGLAS.

Aprovizačni odsek mestne občine ljubljanske je sklenil nakupiti večje množine

krompirja, fižola, ješprenja ter sadja, zlasti zimskih jabolk.

Poljedelci, zadruga in trgovci se vabijo, da vpošljejo

do 15. septembra

podpisanemu mestnemu magistratu pismene ponudbe z navedbo, v kakí množini in po kakí ceni bi bili pripravljene dobaviti mestni občini omenjena živila.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 9. septembra 1914.

2711